

השיחה

פניני מוסר ויראה מאוצרו של המשגיח הגאון הצדיק רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א | פרשת ויחי | מס' - 35

לב טוב

האכזריות הנוראה התגלתה גם כעת בעידן ה'נאור'

את כל התיאורים המחרידים הללו שמענו מרחוק אבל עכשיו במתקפה האחרונה של החמאסניקים הארורים האלו, אני בטוח ומקווה שאף אחד לא ראה שום מראות של זוועה, ואני חושב גם שלא שמענו כמעט, אבל מהכמעט, מהמעט שפה ושם שמענו בדרך אגב, קיבלנו מושגים אחרים על רוע לב. חשבנו שפעם היו פרימיטיביים והיום זה כבר עולם אחר, מתורבת מנומס והנה

רואים - האדם נשאר עיר פרא, רק שהוא הפך להיות כמו החיה האכזרית ביותר בעולם! זה מה שנהיה מהאדם המנומס הזה... אני רוצה לדבר על זה וזה נוגע מאוד למעשה, ובהמשך תתברר עוד סיבה למה דיברתי על זה, ומקווה שתהיה תועלת מהדברים.

מדוע קיום בעלי החיים בעולם הוא לרוב על ידי טרף

אפשר לשאול שאלה, (אמנם אני בטוח שמותר לשאול אותה, זה לא איסור, אבל אולי גם לא בתחום התעניינות שלנו כמו שמובא בחז"ל 'במופלא ממך אל תדרוש', ויתכן שזה כלול בזה). מדוע ברא הקב"ה את עולם בעלי החיים בצורה כזו שרוב החיות מתפרנסות מלטרוף אחת את השנייה, מי שראה פעם או מדמיין לעצמו איך חיה טורפת הרי זה נורא ואיום, היא מתנפלת על טרפה עם השיניים, ותוקעת אותם בגרון של השנייה, ונושכת לה איברים וכו', דברים אכזרים מאוד. וזה לא חייב היה להיות כך, אנו יודעים שלעתיד לבוא 'ארי כבקר יאכל תבן', לא חייב היה להיות שהצורה בה מתפרנסים בעלי החיים תהיה בצורה זו, והקב"ה עשה את זה כך.

תזונת האדם היא על ידי בעלי חיים

אני שואל למה הקב"ה עשה את תזונת בני האדם באופן שהם שוחטים פרות כבשים ועופות, הורגים דגים ואוכלים אותם. זה לא קשה בכלל כמו שדיברנו פעם, וחשוב לחזור על היסוד הזה -

רוע לב כולל את כל הרוע בעולם

במשנה במסכת אבות פרק ב, מובא שרבן יוחנן בן זכאי לימד את תלמידיו צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם, רבי אלעזר אומר לב רע. אמר רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו, רואה אני את דברי רבי אלעזר בן ערך מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם.

לב רע, רוע לב. הוא השורש של כל הדרכים הרעות שמנו התנאים האחרים. וכך גם משמע מדברי הגמ' (סוכה נב) מובא שם ששבעה שמות יש ליצר הרע, אבל השם העיקרי שלו הוא יצר הרע. הקב"ה קראו רע. ורוע לב הוא השורש של כל הרוע שיש בעולם, הכל מתחיל מלב רע.

ההיסטוריה מלאה בתיאורים מחרידים על רוע לב

אני רוצה להתייחס ללב רע במשמעות שאנו מכירים בלשון המדוברת, רוע לב, אכזריות. ואחת הסיבות שאני רוצה לדבר על זה, כי אנו יודעים שבכל ההיסטוריה היו תופעות של רוע לב שאי אפשר לתפוס, נזכרים בסדום, עד היכן יכול להגיע רוע לב, מותחים אדם על המיטה, מקצצים את רגליו כי הוא ארוך מידי לפי המידה, מורחים את הריבה בדבש כדי שהדבורים יעקצו אותה על זה שהיא נתנה אוכל לעני, נתנו מטבע לעני, אלא שרשום עליה שמו של הנותן, והתנו ביניהם שאף אחד לא ימכור לו שום אוכל עד שהעני מת ברעב וכל אחד לוקח את המטבע שלו חזרה, אין מילה אחרת לתאר רוע, מאשר 'סדומניק', וכך אנו יודעים לכל אורך ההיסטוריה, למדנו בגמ' על שור האיצטדיון, וזה נורא נוראות - במה היו משתעשעים העשירים הרומאים - במופע, שמעמידים יהודי להילחם עם שור עם אריה

או עם נמר ובדרך כלל לא היתה מציאות שהוא ינצח את החי, ואם קרה, אז מעמידים אותו לסיבוב שני, ומוחאים כפיים לדוב המנצח, אי אפשר להבין בכלל מציאות כזו, אבל זה היה. האינקוויזיציה בספרד והעינויים שהם המציאו רק השטן יכול להמציא... ומגיעים לשואה, הגרמנים ימח שמם וזכרם, איך נהנו לראות שכלבי הרוטוילר שלהם נוגסים ביהודי ביס אחרי ביס, נורא!

ונקדים לזה שאלה מאוד משכלת: בפרשת עגלה ערופה, נמצא חלל באדמה, ולא נודע מי היכהו, התורה עושה מזה 'עסק' שלם, הולכים למדוד מהעיר הקרובה לחלל, כי מסתבר שמשם בא הרוצח, ויוצאים המלך, הכהן גדול וכל הסנהדרין גדולה, והרי מי רואה אותם יוצאים ואינו יוצא, כולם הולכים למדוד מי העיר הקרובה לחלל... וכי מה קרה? אז יש פושע בעולם... אלא שכל כך רוצים לעקור את הענין של שפיכות דמים, לכן עשו על דבר כזה 'פרסומי ניסא', כדי שנדע שזה נורא נוראות ואי אפשר לעבור על זה לסדר היום. אבל, למרבה הפלא, דווקא בטקס הזה שבו כל כך רוצים לעקור את הענין של שפיכות דמים, מביאים עגלה ולוקחים קופיץ ועורפים את ראשה! וכי כך משרישים את הרתיעה והסלידה משפיכות דמים?! הרי זה מגלה לכאורה את ההפך הגמור?... זאת שאלה עצומה, אבל התשובה עליה ממש נכונה - באותה מידה שרוצים להחשיב את ערך חיי האדם, שאי אפשר לעבור בשתיקה על מקום שהרגו בו בני אדם. אזי מוכרחים לזלזל בחיי בהמה.

וההסבר מובן:

צמחוני מתוך אידיאולוגיה, סופו שיהיה כמו חיה

לכאורה היה אפשר להשוות את האדם לבהמה, היא אוכלת תבן והוא אוכל לחם ומה ההבדל... ויש לאנשים רצון לטשטש את ההבדל ביניהם כי אז היצרים והתאוות חופשיים, והאדם הוא בעל חי משוכלל יותר, חכם משאר בעלי החיים, אז חייבים לעקור את זה, לכן כאשר באים להרתיע משפיכת דם אדם, אז טוענים כנגד החוטא – 'אל תהיה צמחוני מתוך אידיאולוגיה, כי בסופו של דבר אתה תהיה כמו חיה'... לכן הרשה הקב"ה לבני האדם לאכול את החיות כי האדם תכלית הבריאה והחיות נבראו לשמש אותו.

אבל בעולם החי אפשר לחפש ביאור, וכמדומני שכיוון שהתשובה על כך היא נכונה לכן אפשר לשאול:

פעמים רבות הזכרנו שהסיבה שהאדם נקרא 'אדם' היא מפני שהוא נברא מהאדמה, ואפילו שכל בעלי החיים נבראו מהאדמה, אבל חז"ל אומרים שמארבע רוחות קיבץ הקב"ה את עפרו של אדם הראשון והכוונה היא שמכל מרכיבי האדמה נברא האדם, זה אומר שבעצם אם הבע"ח נבראו מהאדמה, אז באדם יש את כל טבעי בעלי החיים, זה גם התכונה הזו של אכזריות וגם כל התכונות.

ויש משהו הרבה יותר מזה: כתוב על חיות 'כוונתו להזיק' וזה לא הנאה להיזקו, יש לו כוונה להזיק, על נחש כתוב שכוונתו להזיק, יש צרעה, קראתי פעם, שהיא תופסת מקק ועוקרת לו את המחושים שזה העיניים שלו בעצם, ומזריקה בו ארס שמרדים אותו, קודחת בו חור, ומטילה את הביצים שלה בתוך החור, והביצים הופכים לחלים ואז יש להם אוכל טרי ומוכן. אם היית שומע על אדם כזה היית אומר אוויי, אבל זה מין תחכום של רוע לב של אכזריות.

לאדם יש בחירה האם להשתמש בכוח הבהמה שטמון בו

ברור לי שהסיבה שהקב"ה עשה את זה, היא בגלל שאדם נברא עם הטבעים האלו כדי להתמודד איתם, לאדם יש בחירה חופשית, יש לו יצר רע, צריך שיהיה כוחות של רע שמושכים אותו אל הרע,

וביניהם הכוח הזה של אכזריות, רוע לב, וכדי שאדם יהיה לו מוחשי, - תשמע, אתה מחזיק עצמך לצדיק יסוד עולם?, תדע שבתוכך יש ג'ונגל שלם, אם לא תלמד מוסר, אם לא תשמור על עצמך זה יכול להתפרץ ואי אפשר לדעת לאן תגיע, הנה אתה רואה מה עשו החמאסניקים המנוולים האלו, תדע לך שיש לך את הכוחות האלו, אם לא תשמור, 'שמירת גופו עליו', הגוף שלך הוא ג'ונגל ואתה צריך לשמור שהוא לא יתפרץ,

התעוררתי על זה, על הנושא הזה, בעיקר ממה שמובא בבביא על 'משפט שלמה', שזה דבר פלאי מה שכתוב שם, אם תדקדקו בפסוקים תראו, שבעצם מה שקרה זה שהאמא האמיתית חטפה את הבן מיד האמא הרמאית והרמאית תובעת אותה לדין אצל שלמה, כך מדוקדק בפסוקים אם תשימו לב טוב, והאמא האמיתית אומרת בני החי ובנך המת, והרמאית אומרת בנך המת ובני החי, ואז שלמה אומר להביא חרב, הם מתווכחות - האמיתית אומרת תנו לה את הילוד והמת אל תמיתוהו, והרמאית אומרת גם לי גם לך לא יהיה, גזרו. ולפי זה ידע שלמה מי האמיתית ומי הרמאית, והפסוק ממשיך וישמעו כל ישראל את המשפט אשר שפט המלך ויראו מפני המלך כי ראו כי חכמת אלוקים בקרבו לעשות משפט, אני חושב שכל אחד מאיתנו היה אומר אותו דבר, ברור, אם אחת אומרת שיחתכו את הילד ואחת אומרת לתת לשנייה, זה ברור מי האמא, בשביל זה צריך חכמה? איזה ילד בישיבה קטנה ואפילו בחיידר לא יבין את זה, מה החכמה הגדולה שראו פה?

אבל אני חושב, שבמחשבה שניה, אם יבוא אליך כזה מקרה, היית אומר תביאו חרב ונחתוך? הרי הרמאית מבינה שהיא מסגירה עצמה כשהיא אומרת תגזרו, ברור לנו שהרמאית היא רמאית במקרה כזה, כל אחד היה אומר תני לשני, אז סימן שיש כאן כן חכמה גדולה, החכמה פה, יש כאן דבר אחד, הרמאית אומרת, לא כי בנך המת ובני החי, והאמיתית מקדימה את בני החי, הרמאית לא מתעניינת מי הבן של מי, היא מדברת על הבן של השניה, שלא יהיה לה ילד, אז היא אומרת בנך המת, ברגע שהיא אומרת כך שלמה מבין כבר, שאישה כזו מסוגלת להגיע עד כדי שתתבע לגזור את הילד. מי שמסוגלת להגיד בנך המת לפני בני החי, יכולה להגיע עד מרוב הקנאה הזו שלא יכולה לסבול, בעצם היא משתטה וכך ששלמה יודע שהיא תסכים אפילו להרוג את הבן, הנגיעה הזו עיוורה את עיניה, החכמה של שלמה היתה בכך שזה שהיא הקדימה את בנך המת לבני החי, שהיא גם תגיד גזרו,

לרוע לב אין גבול

על כל פנים התעוררתי מזה, איך יכול להיות דבר כזה, איך היא מסוגלת לומר תחתכו את התינוק, הרי יש גבול, אבל רואים מכך לאיזה רוע לב אפשר להגיע, אמנם הרוע לב הזה הוא מכוח קנאה, אבל ברור שבלי רוע לב, הקנאה לא יכולה להגיע לדבר כזה, מי שמעורר את הרוע לב זה או הקנאה או סיבה אחרת, אבל זה רוע לב! כשקוין הרג את הבל הוא הרג חצי אנושות, הסיבה היתה קנאה, אבל יש כאן רוע לב, ואל תגידי לי שהיתה על קין, השפעה סביבתית הוא היה בגן עדן, גן עדן! אבל היה בו רוע לב, והכוח הזה הוא מבפנים, יש בנו את הכוח הזה וחייבים לדעת על האכזרי הזה שנמצא בתוכנו.

יש גמ' שתמיד מזעזעת אותי, (על פי גירסת השאלות) שהלועג על חבירו - אפילו יום כיפור לא מכפר, רק המיתה, הלועג על חבירו! לא מזעזע אתכם? וכי את מי שלועג על חבירו היינו מכניסים לרשימה הכי שחורה? לעונות שיום כיפור ותשובה לא מכפרים? זהו רוע לב! מה יש לך מללעוג, סתם לצחוק על השני, במידות הנפש זה סתם שגאה, לכן מלבין פני חבירו ברבים יהרג ואל יעבור, וזה לא מכח הסברא ש'מאי חזית דדמך וכו'" אלא שמי שמסוגל להלבין פני חבירו ברבים אין לו שום זכות קיום! ובאמת רואים שזה כך, בעומק הנפש, אצל ילדים רואים את זה באופן טבעי, הם יכולים לצחוק על איזה מסכן ולהוציא לו את הנשמה, בלי שום נקיפות מצפון, מאיפה זה בא? כי יש בנו רוע לב בטבע, ואם הוא לא מתחנך הוא יוצא החוצה...

אספר שני סיפורים אמיתיים, ואקדים - החזו"א בעדינות הנפש שלו, מאריך להראות תופעות שליליות באמונה וביטחון, הוא כותב שהגמול המקווה מהעלאת הדברים על הספר הוא, **כי בהעלותנו את הגנות על הספר, באים הדברים וטופחים על אפינו להכיר את גנותם.** כאשר מספרים סיפורים נוראים ובפרט אם הם על אדם חרדי, זה חילול השם, אבל אנו מספרים את זה כדי שלא נהיה שאננים ובטוחים בעצמנו, בני תורה אנחנו, תדע לך איזה אריה טורף יש בתוכך.

סיפור אחד, סיפרתי מזמן, נדמה לי, היה שדכן, חרדי, אינו יודע אם היה שומר מצוות אבל לפחות חרדי, הוא הציע שידוך והשידוך

התקדם יפה, ובאמצע בא הגביר של העירה ואמר לשדכן אני רוצה את השידוך הזה, ואמר לו הגביר, - 'אני לא משלם כמו כולם, אני משלם פי עשר דמי שדכנות...' השדכן, התחיל לחשוב, פי עשרה זה 'חתיכה הראויה להתכבד', אבל מה עושים אם הוא כבר באמצע פגישות, אז הוא התחיל לעכב, לא לענות תשובה, מתלבטים, מתחרטים, והוא הצליח להוריד את השידוך, ולהציע אותו לבת של הגביר, רבות מחשבות בלב איש, והשידוך לא יצא, עד שיום אחד נפגשו הצדדים מהשידוך הקודם, והם שאלו אחד את השני, הרי בהתחלה התחיל כל כך טוב, מה קרה פתאום שלא רציתם, אמר השני, מה פתאום, אתם לא רציתם, טוב, גמרו את השידוך בינם לבין עצמם, השדכן בא לתבוע שדכנות געלט, כי הוא הרי היה המתחיל... רצחת וגם ירשת, אז, כן, חרדי הוא היה, אבל לא ירא שמים.

סיפור נוסף שמעתי: סיפר לי דיון בכאב לב שבאו אצלו להתדיין, יהודי פרומער, הוא בדק חמץ לפסח, ואז הוא נזכר שהוא לא בדק את ארון התרופות, הלך ובדק ומצא קופסא שאל את אשתו מה זה? אמרה לו זה הוויטמינים שלי, ממה זה עשוי? לא יודעת, הסתכל בכיתוב, בקיצור, זה חמץ, כמה זה עולה? הרי לא מוכרים חמץ גמור, מאה שמונים שקל הוא הלך לשרוף את זה עם החמץ

זורק את השקית הגדולה ופתאום הוא לא מוצא את השקית הקטנה עם הוויטמינים, אמר לו היהודי שלי, ראיני את השקית אני זרקתי אותה, זרקת אותה? אתה מזיק, מאה שמונים שקל, השיב הלה כנגדו - הרי הלכת לזרוק אותה? ענה לו היהודי - מה אכפת לך מהחומרות שלי, זה לא חמץ, אין לך שום רשות לזרוק את זה, הלכו לדין תורה, הדיינים הסתכבו, לא פשוט לפטור אותו, הוא רצה לזרוק את זה, אבל זה שווה כסף, כזה רוע לב. לא יאומן כי יסופר. והמסקנה פשוטה, הוא לא למד מוסר, לא נכנס לשיחות, לא היה בוועדים, וכך הוא נראה, כן, יכול להיות אדם פרומער, תלמיד חכם, אתם רואים שהוא החמיר בוויטמינים האלו, אבל עד כדי כך.

כדי להבין את התופעה המוזרה הזו באמת, אז בואו ונשאל שאלה כזו, אני אספר סיפור יפה, לאזן קצת את הרושם הרע, גם כן סיפור אמיתי

היה יהודי, נולד לו ילד 13 ברוך ה' למזל טוב, אמרו לו, איך אתה מסתדר שלש עשרה ילדים בשלשה חדרים, מה אני יעשה? תעבור דירה, לעבור דירה? זה עולה המון כסף, אז למה אתה לא הולך להרחיב. כי קדימה זה חזית והעירייה לא תיתן, צד ימין זה דבוק לבניין, צד שמאל זה הסוכה שלך מתחת, אם ארחיב אין לך סוכה, השכן אמר, הסוכה שלי? מה הבעיה יש לי סוכה בחצר, בשביל שלך יהיה נוח כל השנה, אני אעשה סוכה בחצר, תרחיב ואני אעשה סוכה בחצר. מאוד מרשים, אני חושב שרובא דרובא של הבני תורה לא היו מתנהגים ככה, התחושה שלי, שרוב הבני תורה, הסוכה של הבית, יש לו נערווים, מעמיד דמעמיד, או פס לא כשר, וכדו', לא בטוח שזה כשר, אז מה הוא אומר?

טוב אני יעשה סוכה למטה, לא בטוח שזה כשר אז ברור שאני יעשה למטה. זה מצוות סוכה, הוא רוצה לצאת. אז מה ההבדל, למה כשהוא מהדר במצוות סוכה, לא אכפת לו להקריב, אבל כשהוא מהדר בואהבת לרעך כמוך זה שונה, מה ההבדל בראש? צריך לרדת כאן למעמקי הנפש, מה ההבדל, הרי מצוות ואהבת לרעך כמוך לא פחות חשובה ממצוות סוכה, מה ההבדל? במקרה הזה, יש לך סוכה בבית וסוכה למטה, אז מה ההבדל, התבוננתי בזה הרבה.

האדם מרגיש כל הזמן בתחרות עם הסביבה

אולי זה לא מושלם מה שאני אומר, כי זה שאלה קשה, אבל אני חושב שהכיוון הוא כך - האדם, מרגיש כל הזמן בתחרות עם אנשים מסביבו, משתי סיבות, סיבה גשמית וסיבה רוחנית, העולם הזה לא מספיק לכולם, תמיד יש משהו שאם הוא שלך הוא לא שלי ולהיפך, אם זה משרה תורנית, ראש ישיבה צריך רק אחד, אם זה שלישי או מקום בתפילה, השידוך הזה, שידוך מאוד טוב, אבל גם הוא רוצה, דירה מציאה, כולם רוצים אותה, כל דבר בעולם הזה יש לו מתחרים, והיות ואדם אוהב את עצמו וזו התכונה הכי יסודית באדם, אז הוא לא יכול לעשות שום דבר למען השני, אני

עד שיבוא המשיח נצטרך להיאבק עם ה'רע' שטמון בנו

זכינו להיות עם שכולו רחמנים וגומלי חסדים, אבל עד שלא יבוא המשיח שאז כתוב שיחזור המצב שהאלוקים עשה את האדם ישר, עד שלא נגיע בשלימות אל הטוב הזה, צריך לדעת שעדיין הכוח הזה של רוע לב נמצא אצלנו וצריך להילחם בו.

והדרך היא קודם כל ההתבוננות במה שדיברנו, אם אמרנו שהסיבה שאדם מרגיש שהוא בתחרות עם האחרים, כי לוקחים לו את שלו לו, אז קודם צריך לחזק את האמונה והביטחון שהכל ביד ה', ואז הבעיה הזו נפתרת.

ואם אתה מדבר על המעלה הרוחנית, הרי אין סיכוי שאם תשפיל אותו תגיע גבוה יותר, זה שאתה מוריד את הערכים של כולם, ומרגיש שאתה גדול הדור לא מועיל... אם אדם מתבונן וחושב אז גם את הבעיה הזו הוא יכול לפתור.

אדם שפוגע בחבירו משלם על זה מייד בעולם הזה

דבר נוסף, וזה באמת דבר נורא - הקב"ה עשה איתנו חסד, תשמעו טוב, זה יוצא מן הכלל הדבר הזה, אנחנו בדור של הסתר פנים, הסתר פנים פירושו שלא רואים כלום, לא רואים השגחה, צדיק רוע לו רשע וטוב לו, חושך מוחלט, דבר אחד הקב"ה השאיר הארת פנים, אדם שפוגע בחבירו בצורה חריפה, משלם על המקום במזומן, זה גמ' מפורשת, כתוב אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו, שואלת הגמ' יש רשע רע ויש רשע שאינו רע? אלא רע לשמים ורע לבריות זה רשע רע, רע לשמים ואינו רע לבריות, זה רשע שאינו רע, אז הגמול ידיו יעשה לו שבעוה"ז משלמים, זה ברשע רע, שהוא רע לבריות גם כן.

וההסבר הוא פשוט, חוץ מהמצוה ששמעת בקול הקב"ה שעל זה תקבל שכר בעוה"ב, עשית טוב לאנשים ומגיע לך שיהיה לך טוב בעולם הזה, עשית טוב בעולם הזה, יהיה לך טוב. ואותו דבר להיפך, עשית רע לאנשים, עשית להם צער ונזק, בעולם הזה, אז תשלם על זה כאן. זה הנהגה, אנו מסתכלים על זה כמו עונש, אבל זה מרתיע אנשים.

בעל חסד זוכה שברכותיו מתקיימות

אני רוצה לסיים בדבר טוב, דיברנו הרבה גנות בשיחה הזו, אז פותחים בגנות ומסיימים בשבח - בכל הדורות היו הרבה צדיקים שהיו פועלי ישועות בצורה נפלאה, אבל לא היו מגדולי התורה של הדור אבל מה, הם התפרסמו בתור גומלי חסדים עצומים, כולם היו מתברכים מהם וזה היה מתקיים, זה הסוד, כי ההנהגה איתם זה טובה בעולם הזה, מי שעושה המון צדקות מגיע לו בעולם הזה, וכביכול הוא מחלק את העולם הזה שמגיע לו, הוא מחלק את זה בברכות שלו, והקב"ה שומע את הברכות שלו, הקב"ה יעזור שנהיה עם לב טוב ולא נהיה עם לב רע.

זוכר שבהתחלה כאב לי, עד שהבנתי שאין ברירה, - להשאיר דירה לשבת ולקחת כסף על זה? קצת חסד, משפחה רוצה דירה לשמחה, ואתה לא נמצא בעיר, למה שלא תביא לה, אנשים חרדים, מה הבעיה? זה מאוד צרם לי. הוא לא גומר חצי חודש, מה אתה רוצה, העניות הורסת את כל המחשבה על השני, כנראה שבתת מודע האחרים הם אויבים שלי, מתחרים שלי, ובצד הרוחני זה כנראה גם כן אותו דבר, איפה אפשר להתפלל יותר טוב, ללמוד יותר טוב, אם רואים מישהו שלומד יותר טוב ומתפלל יותר טוב, באיזשהו מקום למרות שהוא לא מודע, הוא נמצא באיזה מצב של קנאה ואנוכיות שהוא רואה בשני מתחרה ואויב, וזה גורם לרוע לב הזה, אז הקב"ה לא מתחרה איתי, המצוות לא הולכות אליו..

במשך הדורות נבנה הרבה לב טוב אצל בני התורה

הקב"ה אומר על עכן, חטא ישראל וגם עברו וכיחשו והשאלה נשאלת הלא זה היה רק אחד, למה הקב"ה מאשים את כל ישראל? אבל נבין דבר אחד - אפשר להעניש את כל ישראל על חטא של מישהו אחד, ומצד שני לומדים מאותו פסוק שישראל שחטא ישראל הוא, כלומר, הוא גם ישראל, ויש צד השווה בינו לאחרים, אז אחד מלמד על הכלל כולו, חיסרון באחד זה אומר שבכל אחד מאיתנו בבכוח, קיים שורש הרע הזה, אז ברוך ה', שאנחנו בני האבות הקדושים, והתורה שנקראת, תחילתה גמילות חסדים וסופה גמ"ח, במשך הדורות נבנה הרבה טוב לב אצלינו, בני תורה הם ממש רחמנים בני רחמנים.

סיפרתי כאן את הסיפור המרגש שסיפר לי יהודי שעצר אותי ברחוב, אתה משגיח ואתה צריך לשמוע, והוא צדק - אבא שלו זכה להינצל מהמחנות בגרמניה - 'האנגלים כבשו את המחנה שלהם וכלאו את הגרמנים בצריף. ביום השלישי היה יום נקמה - כל אחד מהאסירים שסבלו מהגרמנים קיבל רשות להיכנס לצריף שלהם ולעשות בהם מה שהוא רוצה חוץ מלהרוג אותם, אך את נפשו שמור', אזכריות של אנגלים... הוא סיפר שנכנסו שם האוקראינים הפולנים ההונגרים ומה שהם עשו, קילפו להם אוזניים והתעללו בהם בדברים נוראים שאי אפשר לתאר בכלל, אבל מהיהודים, אף אחד לא נכנס! כי נקמה היא רק מהקב"ה! רחמנים, גומלי חסדים, כמה טוב יש אצל יהודים'.

אני יכול לספר סיפורים עד הבוקר, סיפור נוסף ששמעתי לאחרונה, סיפר אברך מארה"ב, שהוא נסע במטוס, ופתאום אדם זעק הצילו, ראו עליו שהוא קיבל התקף לב, מזיע כולו ואין לו אויר. האברך הזה ניגש אליו התחיל לטפל בו והצליח לייצב את המצב שלו, כשהוא חזר למקום שלו במטוס, ישבו שם איש ואישה והם אומרים לו 'עשית עבודה טובה', אז הוא שאל אותם מאיפה אתם יודעים, והיא אמרה לו 'אנחנו יודעים עזרה ראשונה ולא קמנו לעזור כי אנחנו בחופשה...'